

مقتل تحقیقی

حضرت سیدالشهدا

در قوت و ضعف گزارش‌های واقعی کربلا

حسین انوری پور

سرشناسه	: انوری پور، حسین، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدید آور	: مقتل تحقیقی حضرت سیدالشهدا (ع) در قوت و ضعف گزارش‌های واقعه‌ی کربلا/حسین انوری پور .
مشخصات نشر	: تهران: حسین انوری پور، ۱۳۹۰ .
مشخصات ظاهری	: ۵۵۲ ص .
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۶۴۷۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص . ۵۳۹-۵۵۳؛ همچنین به صورت زیر نویس .
موضوع	: حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴-۶۱۱ ق .
موضوع	: واقعه کربلا، ۶۱ ق .
موضوع	: عاشورا
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰م/۸۷الف/۵/۴۱۸۰۵ BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۲۴۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۸۰۹۳۶

عنوان کتاب :	مقتل تحقیقی حضرت سیدالشهدا (ع)
مولف	حسین انوری پور
قطع :	وزیری
نوبت چاپ :	اول ۱۳۹۰
چاپخانه :	خجستگان
لیتوگرافی :	خجسته
تیراژ :	۲۰۰۰ جلد
قیمت :	۸۵۰۰ تومان
شابک :	۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۶۴۷۹-۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابی که پیش رو دارید، مجموعه‌ای است تحقیقی در رابطه با برخی از موضوعات مهم واقعه‌ی کربلا (دهه‌ی اول محرم)، که با تفکیک صحت و سقم مطالب موجود در کتاب‌های ۱۴ قرن اعم از معتبر و غیرمعتبر، سعی بر آن شده تا مورد وثوق علمای عاشوراپژوه قرار گیرد.

این کتاب بر موثقات تاریخی و سیره‌شناسی صحیح تألیف شد، تا به ندای «هَلْ مِنْ نَاصِرٍ» امام حسین علیه السلام به قدر وسع لیبیک گوید و از تحریفات عاشورا جلوگیری نماید. از آنجا که حفظ هدف قیام امام حسین علیه السلام به خصوص بر عهده‌ی دو قشر عالمان و ملزمان دین قرار دارد، «خانه‌ی مداحان اهل بیت رسول الله صلی الله علیه و آله» که خود داعیه‌ی مقتل‌خوانی صحیح و به دور از تحریف است، این کتاب را مورد تحقیق و بررسی قرار داده، به تمامی حافظان سنگر کربلا تقدیم می‌دارد.

این کتاب زیر نظر خانهای مداحان اهل البیت علیهم السلام و مخارج آن

توسط ورثه‌ی مرحوم حاج محمد امیر و مرحوم حاج محمد تقی

ظاهری پرداخت شده است تا به صورت رایگان در اختیار مداحان

اعضاء خانه‌ی مداحان قرار گیرد.

نثار روح همه‌ی گذشتگان به ویژه مرحومین نامبرده

فاتحة مع الصلوات

فهرست

پیشگفتار.....	۱۵
فصل اول: حضرت مسلم بن عقیل (ع)	
معرفی.....	۳۳
تأملی در گزارش‌های مربوط به کناره‌گیری مسلم (ع) از نمایندگی امام حسین (ع).....	۳۵
وارد شدن مسلم (ع) به کوفه.....	۳۸
سخنی درباره‌ی تعداد بیعت‌کنندگان با مسلم (ع).....	۴۱
رفتن مسلم (ع) به خانه‌ی هانی بن عروه (ع).....	۴۴
نامه‌ی مسلم (ع) به امام برای آمدن به کوفه.....	۴۶
تأملی در گزارش نقشی کشتن غافلگیرانه‌ی ابن‌زیاد.....	۴۷
باخیر شدن ابن‌زیاد از مخفیگاه اولیه‌ی مسلم (ع).....	۵۱
پناه بردن مسلم (ع) به خانه‌ی طوعه.....	۵۶

- ۵۹..... باخبر شدن ابن زیاد از مخفیگاه ثانویه ی مسلم (ع)
- ۶۲..... حمله به خانه ی طّوعه
- ۶۵..... اسارت مسلم (ع) پس از جراحات بسیار
- ۶۸..... تأملی در گزارش های مربوط به دستگیری مسلم (ع)
- ۷۰..... گریه ی مسلم بر امام حسین (ع)
- ۷۱..... پیغام مسلم (ع) برای امام حسین (ع) جهت نیامدن به کوفه
- ۷۴..... آب خواستن مسلم (ع)
- ۸۱..... شهادت حضرت مسلم (ع)
- ۸۳..... سخنی درباره ی مدت حضور مسلم (ع) در کوفه
- ۸۴..... فرستاده شدن سرهای مسلم و هانی (ع) برای یزید

فصل دوم ورودیه

- ۸۹..... بسته شدن راه بر امام توسط حرّ
- ۱۰۰..... آمدن چهار نفر از کوفه به همراه طرّاح بن غدّی به سوی امام
- ۱۰۶..... یاری خواستن امام حسین (ع) از عبّیدالله بن حرّ جُعفی
- ۱۱۱..... یاری خواستن امام حسین (ع) از عمرو بن قیس مشرقی
- ۱۱۳..... روای صادقه ی شهادت
- ۱۱۵..... نامه ی ابن زیاد به حرّ، برای سختگیری بر امام
- ۱۱۸..... فرود آمدن در کربلا

فصل سوم: حضرت رقیه (ع) فرزند امام حسین (ع)

- ۱۲۵..... قسمت اول: انتساب دختری به نام رقیه (ع) به امام حسین (ع)
- ۱۲۹..... قسمت دوم: شهادت دختری از امام حسین (ع) در شام

۱۳۱	 گزارش کامل بهایی
۱۳۱	 گزارش روضۃ الشهداء
۱۳۲	 گزارش المنتخب طریحی
۱۳۴	 گزارش أنوار المجالس
۱۳۶	 گزارش شمعۃ الحسینیة
۱۳۷	 گزارش الإیضاد
۱۳۸	 قسمت سوم: مزار منسوب به حضرت رقیه (علیه السلام)
۱۳۸	 گزارش تسلیة المعالین
۱۳۹	 گزارش نور الأبصار
۱۴۰	 گزارش منتخب التواریخ
	فصل چهارم: محمد و عون (علیه السلام) فرزندان عبدالله بن جعفر (علیه السلام)
۱۴۷	 چگونگی حضور فرزندان عبدالله بن جعفر (علیه السلام) در کربلا
	قسمت اول: معرفی محمد و عون (علیه السلام)
۱۵۵	 معرفی محمد (علیه السلام)
۱۵۶	 معرفی عون (علیه السلام)
	قسمت دوم: شهادت محمد و عون (علیه السلام)
۱۶۱	 شهادت محمد (علیه السلام)
۱۶۴	 شهادت عون (علیه السلام)
	فصل پنجم: حضرت عبدالله (علیه السلام) فرزند امام حسن (علیه السلام)
۱۶۹	 معرفی
۱۷۱	 شهادت

فصل ششم: حضرت قاسم (ع) فرزند امام حسن (ع)

- معرفی ۱۷۵
- افسانه‌ی عروسی حضرت قاسم (ع) ۱۷۹
- شهادت ۱۸۴
- آیا حضرت قاسم (ع) زیر دست و پای اسب‌ها ماند؟ ۱۹۰

فصل هفتم: حضرت عبدالله رضیع (ع) و حضرت علی‌اصغر (ع) فرزندان امام حسین (ع)

بخش اول: حضرت عبدالله الرضیع (ع)

- معرفی ۱۹۹
- شهادت ۲۰۲
- دعای امام حسین (ع) به هنگام شهادت حضرت عبدالله (ع) ۲۰۷
- آیا روز دهم رجب، روز ولادت حضرت عبدالله بن الحسین (ع) است؟ ۲۱۱
- بخش دوم: حضرت علی‌اصغر (ع)

- معرفی ۲۱۷
- شهادت ۲۱۹
- دعای امام حسین (ع) به هنگام شهادت حضرت علی‌اصغر (ع) ۲۲۸

فصل هشتم: حضرت علی‌اکبر (ع) فرزند امام حسین (ع)

- معرفی ۲۳۵
- حضرت علی‌اکبر (ع) اذان می‌گوید ۲۴۲
- آب آوردن حضرت علی‌اکبر (ع) در شب عاشورا ۲۴۲
- امان‌نامه ۲۴۳
- شهادت ۲۴۵

فصل نهم: حضرت عباس (ع) فرزند امام علی (ع)

معرفی ۲۶۷

آب آوردن حضرت عباس (ع) در شب عاشورا ۲۷۳

امان نامه ۲۷۶

شهادت ۲۸۰

عباس اکبر و عباس اصغر ۲۹۴

آیا به چشم حضرت عباس (ع) تیری اصابت کرده است؟ ۲۹۸

بررسی حضور حضرت زهرا (ع) در زمان شهادت حضرت عباس (ع) ۳۰۰

روایای پناه بردن امام حسین (ع) به حضرت عباس (ع) ۳۰۲

فصل دهم: شب عاشورا و شهادت امام حسین (ع)

بخش اول: شب عاشورا

قسمت اول: برای نماز و دعا و استغفار یک شب را مهلت گرفتن ۳۱۱

قسمت دوم: یاری خواستن امام از ضحاک مِشَرَقی و مالک بن نضر ۳۱۸

قسمت سوم: سخن گفتن امام با خانواده و یارانش ۳۱۹

قسمت چهارم: نگرستن یاران امام به جایگاهشان در بهشت ۳۲۴

قسمت پنجم: شب راز و نیاز ۳۲۶

قسمت ششم: گفتگوی بُریر با دشمنان ۳۲۷

گفتگوی بُریر و ابوخرَب ۳۲۷

گفتگوی بُریر و شمر ۳۲۹

قسمت هفتم: حال حضرت زینب (ع) در شب عاشورا ۳۳۱

قسمت هشتم: آب آوردن در شب عاشورا ۳۳۶

- قسمت نهم: امان نامه ۳۳۶
- قسمت دهم: حفر خندق در پشت خیمه ها ۳۳۷
- دیگر مطالب ضعیف شب عاشورا ۳۳۸
- بخش دوم: حضرت حسین بن علی (ع) ۳۳۹
- بی معرفی ۳۵۱
- شهادت ۳۵۲
- شهادت نوجوانی مضطرب ۳۵۳
- قسمت اول: اصابت تیری بر دهان امام در نزدیکی خیمه ها ۳۵۴
- فرجام نفرین امام حسین (ع) بر آنکه تیر بر دهان امام زد ۳۵۷
- قسمت دوم: امام لباسی می طلبد که کسی بدان رغبت نکند ۳۵۹
- قسمت سوم: خدا حافظی امام با زنان ۳۶۱
- قسمت چهارم: وصیت های امام ۳۶۵
- قسمت پنجم: سخنان آخر امام و دعای ایشان ۳۶۹
- قسمت ششم: اجازه خواستن فرشتگان برای یاری امام ۳۷۱
- قسمت هفتم: در مسیر شهادت ۳۷۴
- اصابت تیری بر دهان امام در نزدیکی فرات ۳۸۱
- فرجام آنکه تیر بر دهان امام زد ۳۸۱
- نتیجه ای از اختلاف مورخان و سیره نگاران ۳۸۴
- اصابت تیری بر پیشانی امام ۳۸۸
- سخن اهانت آمیز عمر بن سعد ۳۸۹
- قسمت هشتم: امام از اسب فرو می افتد ۳۹۰

- باران تیر ۳۹۰
- قسمت نهم: سخنان حضرت زینب (ع) ۳۹۷
- قسمت دهم: هجوم بردن به خیمه ها ۳۹۹
- قسمت یازدهم: احوال امام در لحظه های پایانی زندگی ۴۰۱
- قسمت دوازدهم: تعداد زخم های امام ۴۱۷
- قسمت سیزدهم: قاتل امام در گزارش ها ۴۱۸
- قسمت چهاردهم: بازگشت اسب بی صاحب ۴۲۰
- افسانه ی ساریان ۴۲۴
- افسانه ی شیر و فضه ۴۳۰
- توضیحی در مورد یک اشتباه ۴۳۲
- کمی راجع به فطرس ملک ۴۳۵
- فصل یازدهم: وقایع عصر عاشورا
- قسمت اول: تاراج کردن وسایل امام حسین (ع) ۴۴۱
- قسمت دوم: اسب دواندن بر پیکر امام ۴۴۷
- قسمت سوم: تاراج کردن خیمه ها و غارت اموال دختران پیامبر (ص) ۴۵۱
- قسمت چهارم: آتش زدن خیمه ها ۴۶۳
- فصل دوازدهم: اسیران و بازماندگان واقعه کربلا
- قسمت اول: اسیران مرد بنی هاشم ۴۸۲
- قسمت دوم: اسیران زن بنی هاشم ۴۸۵
- قسمت سوم: بازماندگان از غیر بنی هاشم ۴۸۹

فصل سیزدهم: همسران و فرزندان امام حسین (ع)

بخش اول: همسران امام حسین (ع)

همسران امام حسین (ع) ۴۹۵

(۱) شهربانو (ع) ۴۹۷

(۲) لیلی (علا) (ع) ۵۰۱

(۳) رباب (ع) ۵۰۲

(۴) ام اسحاق (ع) ۵۰۶

(۵) ام جعفر (ع) ۵۰۸

بخش دوم: فرزندان امام حسین (ع)

فرزندان امام حسین (ع) ۵۱۴

فرزندان خردسال امام حسین (ع) ۵۱۶

وجود دو کودک، به نامهای علی اصغر و عبدالله (رضیع) (ع) ۵۱۷

بحثی کوتاه درباره‌ی سن این دو کودک ۵۲۱

حضرت علی اصغر (ع) و حضرت عبدالله (ع) ۵۲۱

بحث کوتاهی درباره‌ی کودک تازه به دنیا آمده ۵۲۶

کتابنامه ۵۳۰

پیشگفتار

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

...در یک کتاب، بعضی مطالب نوشته شده است که دلیلی بر کذب و دروغ بودن آنها نداریم. ممکن است راست باشد [و یا] ممکن است دروغ باشد. اگر شما آن مطالب را بیان کنید - ولو مسلم نیست خلاف واقع باشد - و باشنیدن آنها برای مستمعان، نسبت به دین سؤال و مسأله ایجاد می‌شود و اشکال و عقده به وجود می‌آید، نباید آن مطالب را بگویید. حتی اگر سند درست هم داشت، چون موجب گمراهی و انحراف است، نباید نقل کنید؛ چه رسد به اینکه اغلب این مطالب مندرج در بعضی کتابها، سند درستی هم ندارد.^۱

قسمتی از سخنان مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

در جمع روحانیان کهکیلویه و بویر احمد در آستانه ماه محرم الحرام ۷۳/۳/۱۷

به نامش که خالق بود هر چه را

پیشگفتار

فن شریف وعظ و منبر که توسط وعاظ و مداحان و شعرای آیینی، در مجالس دینی، از دیرباز تا کنون جهت غایتی بلند، اجرا شده است، متضمن علم و آگاهی و بصیرتی است که ایشان در طول زندگی آن را کسب کرده و در مجالس، آن را به اجرا گذاشته‌اند؛ از این رو علم و آگاهی ریشه‌ی این فن شریف است که به گفته‌ی ولی امر مسلمین حضرت آیه‌الله خامنه‌ای (مد ظله العالی)؛ کسی نباید این فن را کوچک بشمارد؛ یعنی در کسب علم و آگاهی و بصیرت در حدّ وّسع خود، آن را کسب کند.

یکی از موارد جدایی هر شخص، از علم و آگاهی، عدم همنشینی با اهل علم و بصیرت است؛ بنابر این در عرصه‌ی تبلیغ دین، پس از ترک محرمات شرعی و انجام واجبات آن، بایست با اهل علم همنشین بود و از علم ایشان بهره بُرد تا مبادا به جای

تبلیغ دین مبین اسلام، ضد آن عمل شود؛ زیرا ضرباتی که تا کنون بر پیکره اسلام وارد آمده است، بیشتر از جانب جاهلان دینی بوده تا کفار.

در هر صورت باید مبلغین دین؛ اگر از علما نیستند باید همنشین علما باشند و یکی از مصادیق همنشینی با اهل علم، مطالعه کتاب‌های معتبری است که اهل علم، آن‌را در اختیار عموم قرار داده‌اند. البته و صد البته در این زمینه تشخیص کتاب‌های معتبر از غیرمعتبر کاری است بس دشوار.

مقتل امام حسین (ع) که از جمله کتاب‌های ضروری واعظان، مداحان و شرع‌آیینی می‌باشد، همین سیر اعتبار را دارد و این بدان معنی است که در جمع کتاب‌های کثیری که درباره‌ی قیام امام حسین (ع)، به رشته‌ی تحریر درآمده است، شناخت سره از ناسره کاری است بسیار دشوار و از آنجا که هیچ کتابی بجز قرآن کریم، از نظر سند صحیح نیست؛ بنابراین این باید در متون تمامی کتاب‌های معتبر نیز دقت لازم شود تا این‌که مطالب ضعیفی به جای مطالب معتبر، بر منبر وعظ و خطابه، به مردم گفته نشود که جبران آن بسیار دشوار است و گاهی جبران ناپذیر.

علمای فن، کتاب‌ها را به دو گروه معتبر (= قوی) و نامعتبر (= ضعیف) دسته‌بندی کرده‌اند:

کتاب معتبر (= قوی):

کتاب معتبر (= قوی) به کتابی گویند که بیشترین مطالب آن صحیح باشد. و این بدان معناست که در کتاب‌های معتبر (= قوی)، می‌تواند مطالب نامعتبر (= ضعیف) وجود داشته باشد.

کتاب نامعتبر (= ضعیف):

کتاب نامعتبر (= ضعیف) به کتابی گویند که بیشترین مطالب آن ضعیف باشد. و این بدان معناست که در کتاب‌های نامعتبر (= ضعیف)، می‌تواند مطالب معتبر (= قوی) وجود داشته باشد.

ناگفته پیداست که نشان اعتبار هر کتاب، بر عهده‌ی اهل فن است؛ پس اگر گاهی دیده شود که افراد بی‌اطلاعی، در اعتبار برخی از کتاب‌ها، اظهار نظر می‌کنند به گفته‌های این دسته از افراد، زیاده نباید توجه کرد هرچند برخی از گفته‌های آنان شاید هم صحیح باشد، لیکن منبع خبر باید اهل فن باشد تا به گفته‌ی او بتوان یقین حاصل کرد. هنگامی که در سخنان استاد شهید مطهری در رابطه با حماسه‌ی حسینی مضبوط است که: «کتاب روضه الشهداء کتابی پر از دروغ است» و یا از خطابه‌های مقام معظم رهبری (مد ظله) در رابطه با مقتل خوانی، چنین برداشت می‌شود که: «کتاب‌هایی همچون ارشاد شیخ مفید، نفس المهموم و لهوف معتبرند» می‌توان یقین کرد که روضه الشهداء در گروه کتاب‌های نامعتبر قرار دارد و کتاب‌های ارشاد و نفس المهموم و لهوف در گروه کتاب‌های معتبر قرار دارند. ولیکن همان‌گونه که گفته شد در کتاب‌های معتبر نیز مطالب نامعتبر می‌تواند وجود داشته باشد؛ از این رو به تمامی مطالب این‌گونه کتاب‌ها نمی‌توان یقین کرد بلکه به تحقیق عاشورا پژوهان باید توجه داشت.

اکنون که سخن از کتاب‌های معتبر و نامعتبر است، شایسته است جهت تسهیل اهل وعظ و منبر، به نمونه‌هایی از آن‌ها اشاره کنیم:

بعضی از کتاب‌های نامعتبر (= ضعیف)

- (۲) دلائل الامامة، محمد بن جریر بن رستم طبری (شیعه) متوفای ۳۵۰ ہجری
- (۳) روضة الشهداء، حسین بن علی کاشفی متوفای ۹۱۰ ہجری
- (۴) مقتل الحسين ﷺ، أبو مخنف، منسوب بہ أبو مخنف قرن دوم
- (۵) المنتخب فی جمیع المرائی والخطب، فخرالدین طریحی متوفای ۱۰۸۵ ہجری
- (۶) تظلم الزهرا من اھراق دماء آل العباء، مولی رضی بن نبی قزوینی متوفای ۱۱۳۴ ہجری
- (۷) محرق القلوب، ملا مهدی نراقی متوفای ۱۲۰۹ ہجری
- (۸) مہتج الاحزان، محمد حسن یزدی حائری متوفای ۱۲۴۲ ہجری
- (۹) اکسیر العبادات فی أسرار الشهادات، فاضل دربندی متوفای ۱۲۸۵ ہجری
- (۱۰) مقتل دربندی (شہادت ناصریہ)، فاضل دربندی متوفای ۱۲۸۵ ہجری
- (۱۱) دعة الساکبة و المصیبة الراقبة، محمد باقر بن عبدالکریم بہبہانی متوفای ۱۲۸۵ ہجری
- (۱۲) یتایع المودة لذوی القربی، سلیمان بن خواجہ قیلان بلخی قندوزی متوفای ۱۲۹۴ ہجری
- (۱۳) ناسخ التواریخ، محمد تقی کاشانی ملقب بہ سپہر متوفای ۱۲۹۷ ہجری
- (۱۴) نور العین فی مشهد الحسین ﷺ، منسوب بہ ابواسحاق اسفرائینی شافعی قرن پنجم ہجری
- (۱۵) ریاض الاحزان، محمد حسن قزوینی متوفای ۱۳۰۲ ہجری
- (۱۶) إکلیل المصائب، محمد بن سلیمان تنکابنی متوفای ۱۳۰۲ ہجری
- (۱۷) عنوان الکلام، محمد باقر فشارکی متوفای ۱۳۱۴ ہجری
- (۱۸) ذریعة النجاة، محمد رفیع گرمودی تبریزی متوفای ۱۳۳۰ ہجری
- (۱۹) تذکرة الشهداء، حبیب اللہ شریف کاشانی متوفای ۱۳۴۰ ہجری

(۲۰) جواهر الکلام، فی سوانح الأيام، سید حسن بن محمد حسینی یزدی متوفای

۱۳۶۲ هجری

(۲۱) ریاض القدس (حدائق الأنس)، صدرالدین قزوینی متوفای ۱۳۸۵ هجری

(۲۲) معالی السبطين، محمد مهدی حائری مازندرانی متوفای ۱۳۸۵ هجری

(۲۳) الوقایع و الحوادث، باقر ملبوبی

(۲۴) از مدینه تا مدینه، محمد جواد ذهنی

(۲۵) چهره‌ی درخشان حسین بن علی (علیه السلام)، علی ربانی خلخالی

(۲۶) چهره‌ی درخشان قمر بنی هاشم (علیه السلام)، علی ربانی خلخالی

(۲۷) چهره‌ی درخشان زینب کبری (علیه السلام)، علی ربانی خلخالی

(۲۸) ستاره‌ی درخشان شام، علی ربانی خلخالی

(۲۹) سوگنامه آل محمد (علیه السلام)، محمدی اشتیاردی

(۳۰) صحاب رحمت، عباس اسماعیلی یزدی

بعضی از کتاب‌های معتبر (= قوی)

(۱) الإرشاد فی معرفه حجج الله علی العباد، شیخ مفید متوفای ۴۱۳ هجری

(۲) مقتل الحسین (علیه السلام)، ابو المؤید خوارزمی متوفای ۵۶۸ هجری

(۳) مُثیر الأحزان و مُنیر سُبُل الأشجان^۱، ابن نما حلی متوفای ۶۴۵ هجری

(۴) اللهوف علی قتلی الطفوف، سید بن طاوس متوفای ۶۶۴ هجری

(۵) قَمَاقِم زَخَّار و صَمَاصم بَتَّار، فرهاد میرزا متوفای ۱۳۰۵ هجری

(۶) لَواعج الأشجان^۲، سید محسن امین متوفای ۱۳۷۱ هجری

(۱) در سوگ امیر آزادی

(۲) اشک و ماتم در سوگ سبط خاتم

- (۷) المجالس السنية^۱، سید محسن امین متوفای ۱۳۷۱ هجری
 (۸) مقتل الحسین (ع)^۲، سید عبدالرزاق مرقم متوفای ۱۳۹۲ هجری
 (۹) العباس (ع)^۳، سید عبدالرزاق مرقم متوفای ۱۳۹۲ هجری
 (۱۰) علی اکبر (ع) و سکینه (ع) و مسلم (ع)، سید عبدالرزاق مرقم متوفای ۱۳۹۲ هجری

هجری

- (۱۱) مفتی الآمال، شیخ عباس قمی متوفای ۱۳۹۴ هجری
 (۱۲) نفس المهموم فی مقتل سیدنا الحسین (ع) المظلوم^۴، شیخ عباس قمی متوفای ۱۳۹۴ هجری
 (۱۳) معالم المدرستین، سید مفضل عسکری متوفای ۱۴۲۹ هجری
 (۱۴) دانشنامه امام حسین (ع)، محمدی ری شهری و همکاران
 (۱۵) تاریخ سیدالشهداء (ع)، عباس صفایی حائری
 (۱۶) حیاة الإمام الحسین (ع)^۵، باقر شریف قرنی
 (۱۷) مقتل الحسین (ع)، پژوهشکده باقر العلوم ترجمه جواد محدثی
 (۱۸) تفسیر تاریخ سرخ، محمد جواد صاحبی

هر مطلبی را که به واقعهای عاشورا نسبت داده می شود، از سه زاویه می توان بر آن نظر افکند: اول: زبان مشاهده دوم: زبان قال و سوم: زبان حال

(۱) شرح وصال

(۲) سالار کربلا

(۳) سردار کربلا

(۴) این کتاب دارای ترجمه های مختلفی است، از جمله (دمع السجوم) و (در کربلا چه گذشت)

(۵) زندگانی امام حسین (ع)

قسمت اول: زبان مشاهده

که دیدن واقعه‌ای به صورت تصویری را گویند. دیدن موضوع هزار سال پیش، تنها به دو حالت امکان پذیر است: یا مکاشفه است یا رؤیا

مکاشفه حالتی است که در برخی از افراد خاص به وجود می‌آید و آن حالتی است همچون رؤیا ولیکن انسان در آن حال، نه در خواب است و نه در بیداری.

حکم صحت و سقم مکاشفات، مانند صحت و سقم رؤیاهاست که باید اهل نظر به صحت و سقم آن نظر دهند. از این رو هر مکاشفه‌ای صحیح نیست همان‌گونه که هر رؤیایی صحیح نیست. هر رؤیایی که به صحت آن نظر دهند، بدان «رؤیای صادق» گویند و همین‌گونه است در مکاشفه. بنابر این، نقل رؤیاها و مکاشفات باید از نوع صادق باشند نه کاذبه تا بتوان آن را نقل کرد و گرنه نقل آن موجب ضمان می‌گردد.

قسمت دوم: زبان قال

آنچه مستند به کتاب باشد را گویند. و همان‌گونه که پیشتر گفته شد، نقل مطالب باید به استناد کتاب‌های معتبر باشد و در کتاب‌های معتبر باید به آن که در صحت اولویت دارد رجوع کرد.

قسمت سوم: زبان حال

آنچه زائیده‌ی فکر قیاسی باشد را گویند. و همان‌گونه که از نامش پیداست «حال» را با «گذشته» مطابقت دادن است. یعنی موضوعی را که در زمان گذشته اتفاق افتاده، با اتفاقی مشابه آن در زمان حال، قیاس کنند.

قیاس کردن در اینجا یعنی آنچه را امروزه در تصویر زندگی است، در زمان‌های گذشته نیز به تصویر کشند.

زبان حال خوانی، امروزه بسیار رایج است؛ اما رایج بودن دلیل بر بی‌دقتی نیست. یکی از پر اشتباه‌ترین روضه‌ها را می‌توان روضه‌ی زبان حال دانست، به همین دلیل آن‌انکه زبان حال می‌خوانند باید متوجه باشند که قیاس زندگی خاندان عصمت و طهارت با زندگی امروزی کاری است بسیار دشوار؛ زیرا با کوچک‌ترین اشتباه، باعث خواری خاندان باشوکت حضرت رسول اکرم (ص) می‌شوند؛ از این رو توصیه می‌شود که ابتدا به درستی، ایشان را بشناسیم، سپس روضه‌ی زبان حال بخوانیم.

و اما آنچه اینک پیش روی شماست حاصل اندک پژوهشی است که در راستای تحریف‌ستیزی در پرتو تحریف‌زدایی از فرهنگ غنی عاشورایی انجام شده است. این را نه تحریف‌ستیزی به طور کامل و نه تحریف‌زدایی به طور کامل می‌دانیم، بلکه مطلبی است فیما بین آن دو. تحریف‌ستیزی (به شیوه جنگ سرد)، روشی است که در آن بدون مذاکرات اولیه، ستیز و مبارزه و یا درگیری رو در رو جهت راندن افکار دشمنانه به کار بسته می‌شود ولی تحریف‌زدایی (به شیوه جنگ نرم)، روشی است که در پاک‌سازی و زدودن افکار دشمنانه، با نرمی و ملاطفت واقع می‌شود. در این روش به دور از درگیری و منازعه، شروع به اصلاح تحریفات در غالب نقل واقعیات بدون تحریف؛ می‌شود. البته گفتنی است که باید گاهی روش‌های تحریف‌ستیز به کار گرفت و گاهی هم روش‌های تحریف‌زدا. و در این‌که کدام روش مناسب‌تر است، بایست گفت که بسته به مقتضیات زمان و مکان دارد.

کتاب‌هایی چون لؤلؤ و مرجان تألیف علامه محدث میرزا حسین نوری و حماسه حسینی مجموعه سخنرانی‌های علامه شهید مرتضی مطهری در گروه تحریف‌ستیز؛ و کتاب‌هایی چون لواحج الأشجان تألیف علامه سید محسن امین و نفس المهموم تألیف خاتم‌المحدثین شیخ عباس قمی از گروه تحریف‌زدا هستند. البته بر همگان روشن است که آنچه در گروه قرار می‌گیرد کتاب است نه مؤلف.

و اما همان‌گونه که گفته شد، کتاب حاضر در بین این دو دسته قرار دارد. نقل واقعیات واقعی کربلا (تحریف‌زدایی) و إشکال به تحریفاتی که صورت گرفته است (تحریف‌ستیزی).

کتاب حاضر در سیزده فصل گنجانده شده است:

- فصل اول: حضرت مسلم بن عقیل (ع)
فصل دوم: ورودیه (ورود به کربلا)
فصل سوم: حضرت رقیه (ع)، فرزند امام حسین (ع)
فصل چهارم: محمد و عون (ع)، فرزندان عبدالله بن جعفر (ع)
فصل پنجم: حضرت عبدالله (ع)، فرزند امام حسن (ع)
فصل ششم: حضرت قاسم بن الحسن (ع)
فصل هفتم: حضرت عبدالله (ع) و حضرت علی‌اصغر (ع)، فرزندان امام حسین (ع)
فصل هشتم: حضرت علی‌اکبر (ع)، فرزند امام حسین (ع)
فصل نهم: حضرت عباس (ع)، فرزند امام علی (ع)
فصل دهم: شب عاشورا و شهادت امام حسین (ع)
فصل یازدهم: وقایع عصر عاشورا
فصل دوازدهم: اسیران و بازماندگان واقعه کربلا
فصل سیزدهم: همسران و فرزندان امام حسین (ع)

در این سیزده فصل که شهادتنامه دوازده تن از شهداء کربلا و همچنین عناوین مهم واقعه‌ی کربلا (ورودیه؛ شب عاشورا؛ عصر عاشورا؛ اسیران و بازماندگان واقعه‌ی کربلا و همچنین همسران و فرزندان امام حسین (ع)) از کتاب‌های معتبر می‌باشد، هر فصل از فصول شهدا با یک جدول خلاصه‌ی زندگی‌نامه، جهت معرفی شهید در یک نگاه، قرار داده شده است و سپس با معرفی اجمالی چند صفحه‌ای آغاز و پس از آن نحوه‌ی شهادت آن شهید بیان گردیده است. در بین متون، گاهی اشاره به مطالب ضعیفی شده است و گاهی نیز به توضیح پرداخته‌ایم و در پانوشت مطالب ضعیف، نوع مطلب ضعیف (ضعیف بودن سند؛ موهون بودن موضوع؛ خرافاتی بودن موضوع؛ روضه‌ی زبان حال نادرست؛ روضه‌ی زبان حال موهون؛ خلط موضوع؛ روضه‌ی افسانه‌ای و برداشت اشتباه از تاریخ) گنجانده شده است و در پایان بعضی از فصول مطالب ضعیفی که نیاز به تشریح بیشتری داشته، آورده شده است.

در اصل، مطالب ضعیف، قسمت تحریف‌ستیزی کتاب است، که با عنایت به کتاب‌های عاشوراپژوهان و به دنبال خط مشی آنان، به امام رسیده است. اکثر مطالب ضعیف از کتاب‌های ضعیف آورده شده ولیکن گاهی در بعضی از کتاب‌های معتبر، مطالب ضعیفی دیده شد که در این قسمت آوردیم. قابل ذکر است که جهت جلوگیری از حجیم شدن بی‌مورد کتاب، از نقل بعضی از مطالب ضعیف نیز خودداری کردیم.

هدف از تألیف این کتاب، وجود کتابخانه‌ای کاربردی است به وعاظ، مداحان و شعرای آیینی، با تفکیک مطالب صحیح از ضعیف. یعنی تألیف کتابی که کاربردی‌ترین از لحاظ محتوا و اصلاح مطالب ضعیف رایج و مشهور تاریخ کربلا بود؛ از این رو بنابر اختصار نهادیم تا راهی باشد که آیندگان به تکمیل آن بپردازند و چون شرح زندگانی همه شهدای کربلا در این مختصر نمی‌گنجد، مارا بر آن داشت که از نقد و بررسی آن، بپرهیزیم.

به گفته حجة الاسلام صحتی که «واقعه‌ی کربلا را باید از قبل از تاریخ اسلام به بررسی نشست تا علت انقلاب کربلا به وضوح مشخص شود» و کتاب‌هایی با این شرح، تنها مختص محققان بوده ولیکن برای عموم مردم، ملال‌انگیز است و گاهی برخی حتی از ورق زدن این‌گونه کتاب‌ها هم خودداری می‌کنند. متأسفانه بعضی از وعاظ و مداحان و شاعران آئینی به دلیل همین ملالت، روی به شنیده‌ها آورده‌اند تا به نوشته‌ها.

و هدف ثانویه‌ی تألیف این کتاب بر این است که چون برخی از کتاب‌های موجود، مطالب سؤال‌برانگیز را پاسخ نداده‌اند که ما در این کتاب، سعی بر آن داشتیم تا پاسخ برخی سؤالات را بازگو کنیم و همچنین گزینه‌ی اصلی مورد تألیف این کتاب، علاوه بر ارائه‌ی تمامی مطالب صحیح، ارائه‌ی اکثر مطالب ضعیف در قسمتی با نام «مطالب ضعیف» به متن اضافه شده است. هرچند به نظر خواننده این سؤال خواهد رسید که این‌گونه مطالب ضعیف را نگارنده چگونه تشخیص داده است؟

در پاسخ، باید بگوییم که تمامی کتاب‌های رجال، انساب، سیره، تذکره، مناقب، تاریخ، تراجم و ادعیه تا قرن نهم، ملاک مقتل‌نویسی است. اگر کسی بخواند مقتل‌نویسی چون و چرا بنویسد، باید حتماً به این نوع کتاب‌های منتشره تا قرن نهم، رجوع کند البته آن هم با شرایطی؛ بنابر این در بین کتاب‌های معاصر، این‌گونه کتاب‌ها در نظر عاشورا پژوهان از صدق گفتار بیشتری برخوردار بوده، پس اغلب می‌توان بدان استناد کرد. همچون نفس المهموم و منتهی الآمال و لواعج الأشجان و معالم المدرستین و

ما نیز بر این اساس از مطالب صحیح تا قرن نهم، مطالب را جمع آوری کرده، هر چه در کتاب‌های این قرون وجود نداشت و هر مطلبی را که از دیدگاه امام‌شناسی مبطل اعلام شده، جزو مطالب ضعیف، آوردیم.

و اما سخن آخر درباره‌ی نحوه‌ی پانوشته‌های این کتاب است. همان‌گونه که بر همگان آشکار است، پانوشته هر کتاب، علاوه بر مطالب مضاف بر متن اصلی که در پانوشته اضافه می‌شود، محل معرفی سندهای مطالب گفته شده نیز هست. از پانوشته هر کتاب، اسناد مورد رجوع نویسنده شناخته می‌شود. در کتاب‌های تاریخی، هرچه پانوشته مستند و مستدل باشد، دامنه‌ی تحقیق و قوت برداشت نویسنده را از متون تاریخی در بر دارد. پس در این کتاب، در نحوه‌ی چینش آن سعی بر دقت لازم شده است. بدین ترتیب که:

۱- اگر شماره‌ی پانوشته، روی کلمه‌ی در اواسط جمله، آمده باشد، یعنی تنها این کلمه به پانوشته ارجاع داده شده است.

۲- اگر شماره‌ی پانوشته، قبل از "آمده باشد، یعنی تنها مطالب داخل " به پانوشته ارجاع داده شده است.

۳- اگر شماره‌ی پانوشته، انتهای آیه‌ای و یا حدیثی آمده بود، یعنی تنها آیه و حدیث به پانوشته ارجاع داده شده است.

۴- اگر شماره‌ی پانوشته قبل از نقطه‌ی انتهای جمله، آمده باشد (.)، یعنی تنها این جمله به پانوشته ارجاع داده شده است.

۵- اگر شماره‌ی پانوشته بعد از نقطه‌ی انتهای جمله آمده باشد (.)، یعنی آن متن تا شماره قبلی پانوشته، به پانوشته ارجاع داده شده است. (قابل ذکر است که در این شماره،

نکات ۱ و ۲ و ۳ گنجانده نمی‌شوند. یعنی شماره‌ی ماقبل، به قبل‌تر از آن برمی‌گردد.)

۶- اگر شماره‌ی پانویست، بین دو نقطه انتهای جمله آمده باشد (۱)، یعنی آن پارگراف به پانویست ارجاع داده شده است.

در خاتمه از تمامی کسانی که در تألیف این کتاب مرا یاری کرده‌اند، نهایت سپاس و تشکر دارم. بالأخص از حضرت آیت‌الله جوادان، حجة الاسلام حاج علی آهی و حجة الاسلام محمد صحتی سردودی که با دقت تمام و صبر و حوصله وافر، کلمه به کلمه‌ی این کتاب را مطالعه کرده، نظرات خود را برای این حقیر جهت اصلاح، ارسال کردند و همچنین تشکری ویژه از محققین مجموعه‌ی نفیس دانشنامه امام حسین (ع)، که مجموعه‌ی کم نظیرشان، بی نهایت برایم راهگشا بود. از خداوند متعال یاری روز افزون را برای همگی آن‌ها خواستارم.

حسین انوری یور

مهر ماه سال ۱۳۹۰